

РОБОТА З МАТЕРІАЛАМИ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Кафедра ділової іноземної мови

та міжнародної комунікації

Чередніченко Г.А., Шапран Л. Ю., Куниця Л. І. Автори статті розкривають важливість використання газет и періодичних видань як цінного джерела навчання студентів в процесі вивчення іноземної мови, а також пропонують різноманітні види роботи з періодичними виданнями.

Ключові слова: газети, періодичні видання, цінне джерело

РАБОТА С МАТЕРИАЛАМИ ПЕРИОДИЧЕСКИХ ИЗДАНИЙ НА ЗАНЯТИЯХ ПО ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ

Чередниченко Г.А., Шапран Л.Ю., Куниця Л.И. Авторы статьи раскрывают важность использования газет и периодических изданий как ценного источника обучения студентов в процессе изучения иностранного языка, а также предлагают разнообразные виды работы с периодическими изданиями.

Ключевые слова: газеты, периодические издания, ценный источник

USING MATERIALS OF PERIODICALS ON FOREIGN LANGUAGE CLASSES

Galina Cherednichenko, Liudmyla Shapran, Liudmyla Kunytsia.

The authors reveal the importance of newspapers and periodicals as a valuable source of training students in the process of learning a foreign language, as well as offer a variety of types of work with periodicals.

Keywords: newspapers, periodicals, valuable source

Користь від використання газет на заняттях

Студенти гарно навчаються, коли вони мають чітку мотивацію і коли теми, що вивчаються, цікаві і мають відношення до їхнього життя. І в цьому газети є джерелом найкращої мотиваційної, спонукальної і сучасної інформації.

Використання газет на заняттях не нова ідея. Початок було закладено 8 червня 1795 року, коли в газеті Портланд Істерн Геральд (Portland (Maine) Eastern Herald) було опубліковано редакційну статтю, в якій визнана важлива роль газет у наданні інформації, розширенні і збагаченні навчального плану. Оскільки сьогодні особливе значення приділяється навчанню, що базується на першоджерелах (оригінальній літературі)(resource-based teaching), викладачі в усьому світі для усіх рівнів навченості студентів активно використовують газети як доповнення до підручників і як додаткове джерело для читання, письма, математики, природничих наук, історії, економіки, спеціальної освіти та для вивчення іноземної мови. Читаючи документальні нариси, передові статті, рекламні оголошення, тощо, студенти застосовують граматичні і кількісні навички, і усвідомлюють важливість бути в курсі сучасних подій. Крім того, користь від роботи з газетним матеріалом набагато вища, ніж просто отримання актуальної інформації, дослідження виявили, що студенти, які користуються газетами, показують кращі результати у тестах на розуміння прочитаного і у них краще розвинуте критичне мислення. Використання газет також допомагає студентам виявляти більше співчуття і милосердя, і проявляти більше терпимості до різних культур і думок.

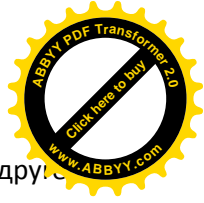
Використання газет на занятті

Протягом довгого часу газети є цінним джерелом навчального матеріалу в рівній мірі і для викладачів іноземної мови і для студентів, які цю мову вивчають. І це є настільки справедливим, що зараз багато мовних курсів використовують реальні або імітовані газетні статті і багато викладачів мають підборки статей, що організовані за тематичним принципом. Так, багаторівневий курс ділової англійської мови Market Leader базується на матеріалах газети the Financial Times, включаючи і спеціальні курси International Management, Business Law, Banking and Finance, а курс ділової англійської мови International Business використовує матеріали журналу the Economist.

Викладачі іноземної мови використовують газети для таких цілей:

- для розвитку різних мовленнєвих компетенцій, включаючи читання та роботу з лексикою/граматикою;
- для зосередження уваги на різних аспектах суспільства і культури країни, мова якої вивчається; для стимулювання дискусії з питань, які висвітлюються в статтях.

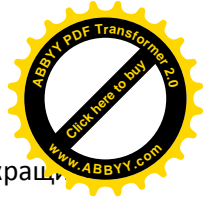
Студенти вважають газети стимулюючим/мотивуючим фактором, оскільки вони пропонують цікаву, релевантну, тематичну і різноманітну інформацію. Для багатьох, вони також дають «ключ» для пізнання іноземного суспільства, його традицій, упереджень, способів мислення. З цих причин, газетна стаття є одним з тих матеріалів, що вимагають прикладання певних зусиль з боку студентів.

Щоб полегшити завдання студентам, на перше місце слід поставити інтереси студентів, а на друге – зміст газетного матеріалу.

Чому слід використовувати газети при вивченні іноземної мови?

- **Газети не дорогі.**
- **Газети легко доступні.** Англomовні газети можна придбати повсюди і більшість з них виходить щоденно. Деякі з них видаються в англomовних країнах, деякі є місцевими. Але вони завжди є джерелом тематичного матеріалу, написаного автентичною мовою і є настільки корисними і важливими, що їх не можна виключити з навчального плану.
- **Газети універсальні.** Вони містять широкий спектр текстового матеріалу різного за типами, жанрами і тематикою. Вони є природним джерелом різних видів писемної англійської мови, що у процесі удосконалення мови стає все більш і більш важливим.
- **Перенесення набутих навичок читання.** Більшість освічених людей читають газети щодня. Тому у них є вироблені латентні навички читання газет рідною мовою, які можна перенести і на читання газет іноземною мовою.
- **Газетні статті можна використовувати для студентів з різним рівнем знань,** оскільки вони містять достатньо матеріалу, щоб забезпечити різні вимоги тих, хто навчається. Газета містить матеріал для кожного студента – комікси для тих, хто читає повільно, передові статті для більш освічених студентів, математичні завдання від простого розпізнавання цифр до розуміння біржових зведень.
- **Газети є джерелом актуальної інформації.** Вони мають справу з тим, що відбувається тут і зараз. Мотивація для читання і для дискусії вже міститься в них самих. Вони об'єднують аудиторію і реальний світ. Вони викладають подію в тому вигляді, як вона трапилася, повідомлену настільки повно і об'єктивно, наскільки це можливо.
- **Газети можна використовувати для індивідуальних і групових видів діяльності.** Газета – ідеальний текст для індивідуальних інструкцій, вузько-групових та загально групових дискусій, проектної роботи.
- **Газети дуже важливі для інтегрування навичок.** Більшість з нас говорить про те, що читає в газетах: ми виражаємо власну думку і дослухаємось до думки інших, ми зачитуємо вголос окремі абзаци, щоб підтвердити свою думку. Можливо, більшість з політичних та суспільних думок ми формуємо під впливом газет, та наша образність мови також в великій мірі завдячує газетам. Таким чином, читання у значній мірі інтегрується з аудіюванням і мовленням, що відбувається цілком природно і підсвідомо, коли стимулом є газета. Тобто, газету слід розглядати як додатковий стимул до широкого кола комунікативних, інтегрованих видів діяльності.
- **Газети є засобом розвитку навичок читання.** Коли ми читаємо газети, ми в великій мірі застосовуємо навички ознайомчого і пошукового читання. Ми, звичайно, або знаємо, що шукаємо (task-based reading), або читаємо певну статтю доти, доки не втрачаємо інтерес (reading for meaning).
- **Газети є джерелом практичної лексики,** слів, які студенти будуть знову і знову використовувати протягом свого життя.
- **Газети можна використовувати як найкращий зразок ясного, стислого, простого письма.** Це досконала модель навчання студентів письму з певної метою та для певної аудиторії.

- **Газети допомагають дізнатися більше про культуру і суспільство.** Газети, можливо, є найкращим джерелом сучасної інформації про культуру і найбільш значних людей країни, мова якої вивчається. Знайомство з газетами також полегшить розуміння радіо та телепередач, так само як і обізнаність у радіо та телепрограмах полегшить розуміння матеріалів газет.
- **Газети є унікальними**, так як газета – це єдиний текстовий матеріал, який більшість студентів продовжуватиме читати до кінця життя.
- І насамкінець, **використання газет на заняттях** – один з методів утилізації паперу.

Мовна підтримка та розвиток грамотності студентів

У всьому світі студенти отримують велику користь від читання друкованої літератури. Вони читають книги, газети, журнали, каталоги, енциклопедії і багато іншої літератури. Вони знаходять багато цікавого матеріалу, вивчають його, розвивають свій кругозір та цікавість до читання друкованої літератури. Міні уроки, присвячені друкованим виданням, можуть підсилити функції кожного друкованого видання.

На заняттях потрібно знайомити студентів з різними поняттями, які відносяться до газети: заголовки, статті, карикатури, рекламні оголошення, тощо.

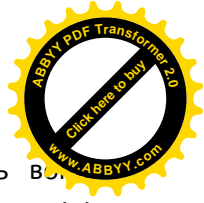
Читання коротких, актуальних статей дає змогу студентам з'ясувати собі структуру інформаційного письма, тим самим розвиваючи його, а також розширює їх словниковий запас, допомагає їм зорієнтуватися у різноманітності тем, які охоплює газета.

Як навчити студентів працювати з газетою та з медіа новинами

1. Навчайте студентів розрізняти **місцеві, загальнодержавні та міжнародні новини**. Читаючи такі статті, доцільно використовувати карту, щоб розширити розуміння студентами цих понять.

2. Визначте зі студентам різницю між **статтями і рекламними оголошеннями**. Виріжте статті та рекламні оголошення із газети, змішайте їх і дайте студентам розділити їх на дві частини. Обговоріть різницю між цілями, які ставив перед собою автор статті і цілями організації, яка опублікувала ту чи іншу рекламу. Нехай студенти спробують дати визначення статті і оголошення, обговорять цілі обох: статті інформують, тоді як рекламні об'яви впливають на купівлю товарів та послуг. Запропонуйте студентам прочитати певне рекламне оголошення і підкреслити іменник і прикметник, які описують рекламований предмет. Обговоріть, чому саме ці прикметники використали для опису даного товару та які інші прикметники можна використати для реклами подібної продукції. Запропонуйте студентам продивитися газету і визначити процент площі, використаної для реклами. Обговоріть отриманий результат.

3. Навчіть студентів розрізняти різні **розділи газети**: новини, редакційні статті (передовиці), економічні, політичні, суспільні, спортивні, інше. Обсудіть характерні риси кожної із них та запропонуйте студентам знайти ці розділи в різних газетах. Потім дайте їм різножанрові вирізки з газет і запропонуйте їм визначити до якої категорії вони відносяться.

4. Розгляньте різницю між **новинами та документальними нарисами**. Яку ціль вони переслідують? Як відрізняється стиль? Запропонуйте студентам знайти ці види статей у газеті і пояснити як вони їх розпізнали.

5. Обсудіть різні **професії людей, які задіяні у випуску газети**: видавець, редактор, репортери, художники, фотографи, макетники, дистриб'ютори, продавці, інші. Обговоріть, як їм слід працювати разом, щоб забезпечити доставку газети до читача. Розгляньте до чого призведе ситуація, якщо одна людина або відділ не справиться зі своєю роботою (чи то написання статті, реклама, доставка, тощо).

6. Визначте **частини газетної статті**: заголовок – це назва статті, яка привертає увагу читача, перший абзац, який подає головну інформацію про новину, і основна частина, яка розкриває зміст першого абзацу, надаючи підтверджуючі факти, данні, події. Розріжте статтю на три частини. Запропонуйте студентам прочитати частини і скласти їх по порядку за схемою. На більш високому рівні, студентам можна запропонувати працювати зі статтею, розрізаною на чотири-п'ять частин. Запропонуйте студентам написати статтю про події, які трапились вдома, в університеті чи в громаді, користуючись даною схемою.

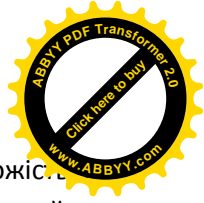
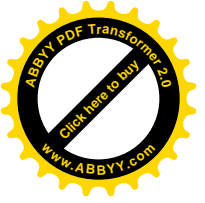
7. Зіграйте зі студентами в гру **Scavenger Hunt**: поставте запитання до статті/статей, до розділу/декількох розділів чи до всієї газети залежно від рівня навченості студентів. Розділіть студентів на групи і дайте завдання знайти відповіді на запитання. Це змусить студентів визначити відповідний розділ газети, знайти статтю, прочитати її, щоб знайти відповідь на запитання. Формат гри стимулює студентів зробити це якнайшвидше і найточніше, і при цьому студенти отримують задоволення від перемоги.

8. Обсудіть з чого складається **процес написання статті**: генерування ідей, постановка питань, використання різноманітних джерел для отримання та підтвердження інформації, написання першого варіанту, його перегляд та редагування, публікація готової статті. Допоможіть студентам усвідомити, що автор завжди намагається задовольнити потреби своїх читачів. Запропонуйте студентам прочитати статтю, визначити мету її написання, аудиторію, на яку вона спрямована, інше. Запропонуйте студентам написати декілька коротких статей, в яких викладені ті ж самі події, але спрямовані на різну читацьку аудиторію.

9. Обговоріть, як **Інтернет, телебачення, та інші сучасні технології впливають на роль газети** у інформуванні населення. До яких змін у викладенні новин це призводить. Запропонуйте студентам зробити доповідь про якусь подію. Вони можуть написати статтю в газету, зробити доповідь по радіо або на телебаченні, записати її на відео касету.

10. Навчіть студентів визначати **головну ідею статті**. Потрібно пояснити студентам, що заголовок статті схожий на назву книги: він написаний більшими буквами і говорить про зміст статті. Виріжте декілька статей із газети, відділіть заголовки від статей і попросіть студентів підібрати потрібний заголовок до кожної статті. Дайте завдання студентам написати заголовок до статті: це дасть змогу студентам самим сформулювати головну ідею статті.

11. Навчіть студентів **розрізняти новини від передовиці**. Дайте студентам різні статті і запропонуйте класифікувати їх на новини і передовиці. Обговоріть різність підходів до висвітлення подій у передовиці і новинах. Прочитайте передовицю. Визначте точку зору автора на висвітлені події.

Порівняйте точки зору різних авторів передовиць на одну й ту саму подію, визначте схожість та різницю. Запропонуйте студентам написати листа редактору про те, що їх цікавить. Запропонуйте студентам прочитати статтю і підкреслити факти, які стосуються описаної події: студенти повинні поєднати факти з питаннями "хто, де, коли, чому і як" ("who, where, when, why, and how"). Дайте завдання студентам переписати цю статтю, щоб покращити її.

12. Навчіть студентів працювати з **коміксами**. Розділіть комікс на фрагменти і дайте завдання студентам скласти його. Запропонуйте студентам записати комікс у вигляді розповіді з прямою/непрямою мовою і навпаки, запропонуйте студентам викласти свою розповідь у вигляді коміксу.

13. Обговоріть зі студентами особливості політичної карикатури. Запропонуйте студентам передати зміст карикатури на письмі. Обсудіть, як іноді малюнок або карикатура можуть більш чітко і стисло передати ідею порівняно з письмом.

14. Зробіть підборку статей за темами, що вивчаються, або темами для дискусій (різні країни, здоров'я, наркотики, сигарети, політика, економіка і т.д.) і використовуйте їх як додатковий матеріал на заняттях з іноземної мови.

Завдання, які сприяють розвитку мислення студентів

1. Виберіть статтю для обговорення. Запропонуйте студентам визначити ключові слова, вибрані для опису події, людини і т. д. та підібрати синоніми до цих слів. Обговоріть їх точне і додаткове значення. Проаналізуйте як вибір слів автором, щоб передати свою думку, впливає на розуміння описаної події. Обговоріть, як інше слово змогло б внести зміни в розуміння читачем події або людини. Використайте це обговорення, щоб допомогти студентам зрозуміти як вони використовують мову та життєвий досвід, щоб передати значення. Крім того, використайте це обговорення, щоб допомогти студентам зрозуміти як автори можуть впливати на читача або маніпулювати ним, примушуючи зробити певні висновки.

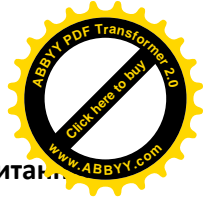
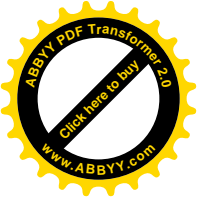
2. Запропонуйте студентам прочитати передовицю або лист до редактора про тему з якою вони близько знайомі. Нехай знайдуть слова, які використовує письменник, щоб виразити свою ідею.

Визначте стратегії, які використав письменник, щоб вплинути на мислення читачів.

3. Проаналізуйте і порівняйте різні статті про одну подію з різних газет. Одним кольором визначте інформацію, яка спільна в двох статтях. Другим кольором відмітьте інформацію, яка відрізняється. Порівняйте, як два автори висвітлюють інформацію про події.

4. Запропонуйте студентам **написати лист редактору** у відповідь на передовицю або просто про якусь подію. Нехай це буде тема, яка відображає їх думки і відноситься до статті у газеті.

5. Запропонуйте студентам **намалювати політичну карикатуру**, щоб виразити свою точку зору на тему чи подію.

6. В газетних статтях часто проводиться опитування. Розгляньте, **як сформульовані запитання**. Напишіть свої запитання, проведіть опитування і звірте результати.
7. Запропонуйте студентам оцінити **ефективність передовиць** в досягненні цілей.
8. Запропонуйте студентам **проаналізувати об'яви** та знайти різні типи пропаганди.

Стимулюйте незалежне(самостійне) читання та письмо

- Уважно читаючи газету, запропонуйте студентам **вибрати тему, в якій вони б хотіли бути експертами** та розділи газети, які б підтримували їх інтереси та захоплення.
- Заохотьте студентів читати газети та збирати статті, які їх цікавлять. Незалежно від їх інтересів студентам повинно подобатись читати газету та збирати статті. Із своїми напрацюваннями вони повинні ділитися з іншими студентами групи.
- Випускайте групову або університетську газету. Запропонуйте студентам писати статті у цій газеті.

Деякі види роботи з газетою.

Частини мови

Вивчаючи на заняттях частини мови або інші граматичні явища, газета підсилить їх розпізнавання. Після пояснення (наприклад інфінітива чи герундія) дайте студентам газету і поставте перед ними завдання знайти у заданому розділі або окремій статті ці граматичні явища і записати їх у зошити або виписати з ними речення та перекласти їх на рідну мову.

Головна ідея

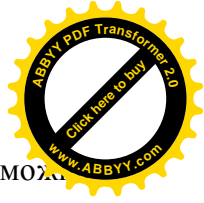
Виберіть з газети історію, яка б цікавила ваших студентів. Прочитайте її вголос та обговоріть її ідею. Роздайте газети студентам. Нехай вони виберуть декілька статей і пронумерують їх. Потім запишуть ці номери в зошит і навпроти кожного номера запишуть головну ідею статті. Потім нехай обмінюються статтями з партнерами. Їх партнери повинні прочитати статті і написати свою головну ідею. Коли робота буде закінчена, вони повинні порівняти відповіді, обговорюючи розбіжності.

Складання плану

Після того, як студенти одержали початкові знання про те, як складати план, дайте студентам статтю із газети і дайте їм завдання прочитати текст та скласти до нього план.

Послідовність, структура статті.

Студенти повинні вибрати таку статтю із газети, в якій би були чітко виражені передмова, головна частина, яка складається з декількох параграфів, і висновок. Студенти повинні вирізати статтю, порізати її на параграфи, покласти їх в конверт і на конверті написати назву статті. Потім студенти обмінюються конвертами, намагаються скласти статтю у вірному

порядку і віддають статтю на перевірку першому власнику. Ці статті у конвертах можна використовувати декілька раз.

Хто, Що, Коли, Де, Чому.

Студенти повинні вибрати статтю із газети, яку б вони хотіли прочитати. У зошитах вони повинні написати запитальні слова і написати інформацію із газети, яка б відносилась до кожного з них. Інформація повинна бути написана у формі розповідного речення.

Установлення різниці у змісті статті

Зверніться до розділу місцевих новин. Студенти повинні прочитати всі статті на цій сторінці і визначити хороші новини і погані новини. Відмітити їх різним кольором у газеті або виписати у зошити окремо назви хороших новин і поганих новин. Порівняйте отримані результати з роботами інших студентів групи, обговоріть відмінності.

Припущення, здогадка

Кожен студент повинен вибрати сторінку з газети і виписати в зошит усі заголовки. Потім зробити припущення про що йдеться в кожній статті і написати напроти кожної назви. Після свого припущення вони повинні прочитати ці статті і написати або сказати наскільки близько вони визначили зміст статті.

Визначення конкретної інформації.

Зверніться до спортивного розділу газети і виберіть три статті. Студенти повинні знайти таку інформацію:

- назва статті
- вид спорту
- назви команд
- кінцевий рахунок
- щось цікаве або незвичайне про гру або подію

Факт і точка зору

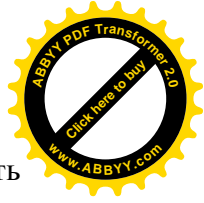
Студенти повинні продивитися газету і знайти дві або більше статей, які подають фактичну інформацію або виражають якусь точку зору(думку). Свій вибір студенти повинні обґрунтувати.

Оцінювання

За тиждень студенти повинні зробити підбірку найважливіших новин на їх думку і обґрунтувати свій вибір. Статті вирізати і передати їх короткий зміст.

Підтримайте розвиток характеру

Використайте приклади людей, які ставили перед собою цілі і багато працювали для досягнення своїх цілей для того, щоб допомогти зрозуміти студентам їх цінності та риси характеру(гідність, достоїнство).

Запропонуйте студентам прочитати статті про героїв, про людей, які допомагають один одному. Обсудіть риси характеру цих людей, що змусило їх чи змушує виконувати героїчні вчинки. Із подібних статей створіть “Книгу героїв”.

Використайте статті про людей або підлітків, які зробили невірний вибір, і обговоріть чому так сталося, щоб стимулювати розвиток характеру. Наприклад, можуть бути використані статті про людей, які померли від надмірного вживання наркотиків і т.д.

Використайте статті про людей, які допомогли молодим людям зробити правильний вибір. Обсудіть інші кроки, які вони могли зробити і проаналізуйте наслідки різних виборів.

Зберіть приклади про людей, які прийняли вірні рішення або зробили гарні вчинки в різних ситуаціях. Створіть збірник (текстографічний буферний файл) “Вчини вірно”

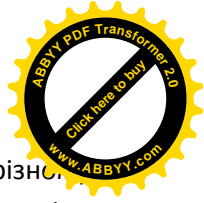
Газета в аудиторії чи вдома може допомогти студентам підтримати розвиток мови, вміння писати і читати, розвивати критичне мислення та характер. Пізніше це може стимулювати у студентів зацікавленість в сучасних подіях, допомогти розуміння громадянського обов’язку, розвивати самостійне читання, та підтримати їхні захоплення.

Газети можуть підсилити, збагатити та розширити зміст вивчення матеріалу по кожному предмету. За допомогою газети студенти знаходять(визначають) важливість того, що вони вивчають на заняттях. Зв’язок з сучасним реальним світом, який вони знаходять у газетах, допомагає студентам зрозуміти важливість інформації, яку вони вивчають. Газети забезпечують студентів чудовою додатковою інформацією до підручників та інших учбових засобів навчання.

Підсумовуючи вищезазначене, можна сказати, що газети – джерело необмежених можливостей навчання: це дешево, широкодоступне, автентичне джерело мовного матеріалу, що містить велику кількість текстів різного типу/жанру, яке відіграє вирішальну роль у навчанні читанню на іноземній мові, викликає автентичну реакцію і є одним з основних засобів ознайомлення зі сучасною культурою англомовних країн.

Завдання викладача – навчити студентів купувати і читати англомовні газети для себе. Звідси, по-перше, при роботі з газетою в аудиторії слід стимулювати читання студентами газетного матеріалу, а потім і роботу над тим, що вони дізналися в процесі читання. Друге методологічне завдання викладача – навчити студентів вчитися самим, наскільки це можливо, залучаючи їх до автентичних, цікавих видів діяльності, краще у парах чи невеликих групах. Третє, більш широке завдання – забезпечити студентам доступ до важливого джерела інформації, яке також відображає важливі культурні та політичні реалії.

Існує один методологічний принцип, з яким зараз погоджуються всі лінгвісти – навчання повинно відбуватись відносно природнім шляхом. Звичайно, мова газет складна і тому слід не стільки долати труднощі мови «досліджуючи» і пояснюючи «екзотичне» чи «незвичайне», а йти природнішим шляхом, поступово досягаючи обізнаності і підшукувати такий матеріал, який стосується студентів, як особистостей. Виходячи з цього, слід пам’ятати, що один і той самий газетний матеріал може використовуватись у різних видах діяльності. Виходячи з вищевикладеного ми можемо зробити такі висновки, що:

1. Слід уважно продумувати методологічне втілення усіх задумок, наприклад, як по-різному відбуватиметься робота, якщо (1) половинки підібраних вами статей будуть прикріплені на дошці, а студенти будуть об'єднувати їх, чи (2) кожний студент матиме половинку статті і його завданням буде знайти іншу половинку, задаючи товаришам загальні запитання.

2. Той самий текст чи малюнок може використовуватись у послідовних завданнях, кожне з яких буде залежати від рівня розуміння, досягнутого при виконанні попереднього завдання. Таким чином, матеріал, який спершу здавався занадто важким, якщо правильно організувати роботу, може зрештою бути повністю зрозумілим. Коли це буде досягнуто, кінцеве розуміння успіху для студента буде дуже важливим і мотивуючим.

ПОСИЛАННЯ:

1. Малявин Д.В. и др. Работа с газетой на английском языке в средней школе: Пособие для учителя. – М: Просвещение. 1981, – 128 с.
2. Grundy P. Newspapers. – Oxford University Press, 1999, – с. 133
3. Reach D. The Language of Newspapers. – Routledge, 2002, – с. 121
4. Sanderson P. Using Newspapers in the Classroom. – Cambridge University Press, 1999, – с. 275